

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Hajnalhasadás.

Mikor az orosz cár kezdeményezésére összeült a hágai békekonferencia, az európai közvélemény egy új korszak hasadását látta benne. A békeozgalmom hívei örömmel üdvözölték és voltak próféta lelkek, kik azt hitték, hogy a diplomácia nemsokára örökre lemond arról, hogy az ellentétek mérlegébe a kard súlyát vesse és így igyekezzék a mérleget a maga javára billenteni. Bölcselők magyarázták, hogy nyers erő helyett ezután szellemi fegyverekkel fognak küzdeni és az a nemzet és állam fog győztesen kikerülni, melyik megértve a modern idők szavát, a munka és béke műveiben fog vezérszerepet játszani. A munka versenye, ez lesz — mondták — az új korszak vezéreszméje! El is készült a nagyszerű békepalota, hogy hirdesse majdan az utókornak, hogy ezután jog és igazság fogja a népek viszonyát egymáshoz szabályozni.

De a békekonferenciának egy nagy szépséghibája volt. A katolikusok fájdalommal látták, hogy erre a konferenciára nem hívták meg a pápát, annak földi helytartóját, ki mint a békeesség fejedelme jött erre a világra, ki békét hirdetett és hozott azoknak, kik evangéliumának szellemét ma-

gukba fölveszik és a keresztény igazságot és szeretetet megvalósítani törekednek. A béke evangéliumi gondolat, az egyház a béke országa, mely egyedül az igazság békés fegyverével küzd, mely igazságot és békét hirdet egyekes és népek között!

De a világ hatalmasai azt hitték, hogy a békeműben nincs szükségük az egyház közreműködésére, nem szorulnak arra az erkölcsi erőre, melyet a pápaság képvisel; a nemzetek már nagykorúak lettek, nem szorulnak gyámra, elintézik ügyeiket maguk is egymás között. Ez nagy halátlanság volt a pápaság iránt, félreismerése az erkölcsi tekintély nagy fontosságának. Ha a békeesszme nem támaszkodik a keresztény igazság és a népek keresztény testvérségének nagy gondolatára, homokra épít és a szenvedélyek vihára romba fogja dönteni.

A pápaság századokon át képviselte a békeesszmet nyers erőből duzzadó harcias népek között és ha nem is sikerült minden harcot megakadályoznia, tekintélyével és föllépésével többször kényszerítette a fejedelmeket, hogy kardjukat visszadugják hüvelyébe. Mi lett volna Európából a népvándorlás után a pápaság nélkül? A római császárság vezető gondolata épen az volt, hogy a pápaság szellemi vezérlete alatt a

keresztény népeket egy nagy családba egyesítse, melyben a békeesség uralkodik.

A modern békeesszme épülete valóban homokra épült. A balkán-háború és a most dúló világháború tanulság rá, ki képviseli a békeesszmet? Akik még a békét hangoztatják és megőrzik, tészik ezt azért, mert ez felel meg érdeküknek és már köszörülük kardjaikat, ha valaki ez érdekeket veszélyeztetni merné. Forrongó vulkánon jár az egész világ és szinte várjuk, hogy a forró láva hol tör magának utat, hogy romboljon és pusztítson.

A vész és vihar zugó hullámai közül csak Péter sziklája emelkedik ki avval a nyugodt önbizalommal, hogy a zajgó hullámok őt el nem érhetik, meg nem rendíthetik, mert mint Mesterének szavára elsimultak a habok és kezes bárányként lábaihoz simultak, úgy az egyház szikláján is megtörnek és ismét elsimulnak. Egyedül a pápaság képviseli a békét a békéért!

X. Pius békés lelkét megtörte az Európa zúdult katasztrófa; utolsó szava imádság volt a békéért. Utódja, XV. Benedek első szava ezt hirdette. Első apostoli levelében rámutat a modern kor azon káros tüneteire, — az isteni és emberi tekintély megvételére — melyek gyógyítása és megszűnése nélkül a modern emberiség folyton

Testvérek.

— Váth. —

A cellás barátok így hívják egymást. A mosolyos arcu, udvarias és alázatos, kedves nővérek: testvérek. A középkor baráthistóriáiban, klostromokban egymást éri a szó: frater, mióta az asszizi szent a farkast is testvérenek szólította.

És kün a világban, a vér szerint való vérek olyan idegenül idegenek egymás iránt, hogy a farkasok se.

A Virág családnak született egy kis fiuk, két kis leánykájuk. A háromból maradt egy kis leány s hét esztendő megért... Vagy három évig csak azok után s a másé láttán: ujért sirt Virágné. Született még őt. Majdnem megfelezte a halál. Csak az utolsó hiányzott a felezésből, de azért már nem sirtak volna, szívesen adják, hát nem kellett a halálnak se. Epen a keletlen, hogy ne! Kedveset, szépet, ezer becével ékesített is talált.

Nőtt a három gyerek. Nem épen orgonásiposán. Egyrészt azért, mert nem egymásután születtek; másrészt, mert az utolsó ártatlanul csön-des jószág volt. A bölcső alá eshetett, hogy nyikkanással is jelezte volna. Vékony, csöppnyi testét nem lehetett beleprésselni a bölcsőbe. Kievíckelt a fáslikból, kötésekből s a bölcső alatt mászkált négykézláb.

A bátyjai korán irigykedtek rá. Pedig nem volt rajta mit félténiök. A szemén, a nagy, ragyogó látószerszámon kívül semmi se. A kis Virág virági maradt. Mimózás, érzékeny paraszt, hogy inkább urnak születethetett volna. A tevése, a paraszttalan apró keze-lába mind kényességre rendelték. De paraszt maradt. Hallgató, emberkerülő földtúró.

Józságság, takarékságság, lassu munkálkodás jellemzők.

A bátyjai nem szerették. Orránál fogva akarták vezetni. Érezte. Nem veszekedett. Kitért utjukból. Alkuldtak a bőrére, hogy nem feleségesítik s rájuk marad annak a jussa is.

Fel is nőtt. Katonának se kellett. A házaságra se gondolt. Sorrend szerint a középső bátyjának előbb tul kellene rajta lenni s még se.

Várt. A sorrendre várt. Pedig akadt volna, kit elvegyen. Már kiszemelte Rába Julcsát.

Julcsa is a Rézsesdülőben foglalatokodott. Kukoricát portált. Kézikapával csak. A földjük szemközti szomszedság volt. Julcsa egyik rend tengerből épen egyidőben ért ki, mint a fiatal Virág.

Julcsa se kereste a találkozást, Virág se.

Ugyan tudták egymásról, hogy kik. De nem gondoltak semmit.

Három lepett még mindent. Nem a frisse, mert kilenc óra tájt járt az idő. A bő latyaktól sársaruk ragadtak körül a legény mezitlábát. Szinte elveszett benne. Kicsi madárcát izzadság barázdálta. Szöszeke bajusza és félenken fölbillentett kalapja alól a haja csapzott verejtekben. A nap se birta cseresre sütni. Lucskosan is törekenynek látszott. Gyerekember. Töltőkéjét féloidalt fordította. S ráköszönt a vaskos leányra: Jó munkát, Juli!

— Köszönöm. Nem is mondom, ugy is részed van benne.

— Van. — Hát tiédnek is jó a földje?

— Jó, csak ez a nagy harmat ne lepne mindent. Nyakig aggószkodhat az ember lánya, még is facsarni lehetne szoknyámból a vizet.

— A való, hagyta rá Virág.

— Nektek könnyű. Má porháló ekét vettetek.

— Nem volt drága.

— Nem, akinek pénze van.

— Nem. A munkásokon meg lehet az árát fogni. 20 napszám se köll rá.

A leány elismerte; beszélt is, hogy nem kapni napszámot...

Aközben pedig nézték egymás arcát.

Hamar félben hagyták a beszédet. A leány vágta rendjét. A legény hajította lovát. Dél se volt, a keskeny földet egy rend híján megekezte.

A leány akkorra ért vissza a második sorból.

— Na, te már végzől is. Én meg a felén se vagyok.

Megint beszélgettek. Hideg, gazdasági dolgokról.

És nézték egymást. A legény egy kicsit gondolkozott. A leány közönbösen. Azért egyikből se látszott több érzés egy hajítófányival se.

A legény lovakához állt. Néhány bagócsot agyoncsapott rajta. Gondosan végig simitgatta. Megveregette, a sörényét visszaigazitotta. A ló ránézett. Kérdően s rányerített meglegedetten, röhögön.

— Ugy-e Hóka, ha beszélni tudnál, elmondanád, hogy szeretsz.

A ló röhögött feletfelén.

— Ért; valóságosan ért, mondta a leány.

— Hát Hóka, végeztünk s a Julcsa kukoricájában is forgolódunk... Mit szólsz hozzá?

A lány szempillájára megrebbent:

— Mit szólnék? Áldatlak az Isteneddél...

— Egy az Istenünk!

— Egy.

— De a gondolatunk is?

A lány levette szemét s körülvezette, melázón mondta:

— Meglehet.

A legény örömmesen szólongatta lovát. Horkangatva sietett a kukoricarendekben.

Hamar visszafordultak. Virág szóltan bele-

lázás nyugtalanságban fog élni és igazi békeben nem lesz része. De nemcsak igazságokat hangoztat és így igyekszik legalább az eszmét jobb idők számára megmenteni, hanem utakat és módokat keres, hogy az eszme minél előbb testet öltözhessen. S míg ennek ideje nem érkezik el, legalább igyekszik a háboru borzalmaikat enyhíteni. Első kísérlete a karácsonyi fegyverszünet ügyében nem sikerült. De azért nem csügged. Az uralkodókhoz fordul, hogy legalább a harcra alkalmatlan polgári és harc képtelen hadifoglyokat cseréljék ki kölcsönösen és így ezen legszerencsétlenebbeknek adják vissza hazájukat és öveiket. S mikor Anglia és Németország nem tudnak meggyezni a polgári foglyok korhatárában, a protestáns Anglia, — mely hosszú századok után most először küldött követet a pápai székhöz — a pápa közbenjárását kéri és a pápa számára a protestáns német császár elejti követelését. Anglia követe és vele bizonyára sok szerencsétlen mondott ezért köszönetet a pápának.

Ebben szeretnők látni egy jobb kor hajnalhasadását. A népek ismét bizalommal kezdenek tekinteni Péter székére. A százados elfogultság köde mintha kezdene foszlani és meglátják Péter utódjában ismét a kereszténység közös „Atyját“, kinek tekintélye nem a fegyvereken nyugszik, hanem annak szaván, ki mondotta neki: „Te Péter vagy és én erre a kőszálla építem egyházamat“.

Ha a keresztény nemzetek őseikhez hasonlóan ezt ismét el fogják ismerni; ha az evangéliumi eszmék és a keresztény jog és igazság fogja a nemzeteket irányítani; akkor remélhetjük, hogy a romokból új, az eddiginél jobb élet támad.

HIVATALOS RÉSZ.

Halálozás. Dr. Ott Mihály ukki lelkész, a sümei kerület esperese f. évi március' hó 21-én életének 44-ik, áldozarságának 16-ik évében elhunyt. R. i. p.

vezette gyeplővel Julisék kukoricásába s ekeje kapái festették a földet. A jóval keskenyebb kukoricás sáv egymásután kevesbedett. Juli sor negyederé se ért, a legény utban-utban érte. Mintha loppal tenné, sietett is Virág. Juli darab sorát is megporhálta. Azután hitta, hogy üljön a szekerére.

A lány elfogadta. Megvárta, míg a legény kocsija elé akasztotta Hókáját. Gyorsan ment. Akár mutatni akarta volna Virág, milyen friss-kezu. A kocsiodalakra vetett deszkára egymás mellé ültek.

A legény vére hullámozott. A lány megiehető közömbösen beszélgetett. Kik mennek férjhez a tavaszban. Ki, mennyit kap jussul. Milyen kelengyét adnak, melyik lányval.

A maguk sora is előkerült. A lány tódított is. A legény se hagyta magát. De egyszerűn dicsekvéstelen ejtett róla szót.

A lány hangsúlyozta, amit kellett. S összevetette a farsangon főködt alá kerültekkel személyét, vegyonát és dolgosságát.

A fiatal Virág hitte. Neki minden szó szentígeként hangzott. S verőfenyészett arca. A lelkefenyét verte vissza.

A lány nem nézett rá. Őt elfogta a szava varázsa. Azután indult.

Meg is röstelkedett, mikor a Kőzutcán leszállt Virág kocsijáról s józanon gondolhatott végig szó áradatán.

Vasárnap a majalist Virág középső bátyjával táncolta végig. A legény vigkedvőségében ki nem engedte karjából.

Őccse is elnézett arrafelé. Szokás szerint előbb kívülről bámulta a táncosokat, az ingyennézők közül. Várta, hogy kedve kerekedik és befizet. De kedvét szerte, hogy Juli olyan szívesen táncol bátyjával, aki értett a nyelvén. A lány ki se néz rá.

Ideiglenes administrator. Az ukki plébánia lelki és anyagi ügyeinek ideiglenes vezetésével Horváth János ottani káplán bízott meg.

Dispositio. Puska Géza somogyvári káplán a beteg szavári plébános mellé kiegészítőnek küldetett.

Tanító kinevezés. Kiss Ernő Zalaapátiba osztálytanítónak kinevezetett.

Pályázat. Németbarnag (Veszprém.) fiókhítközsegen lemondás folytán megüresedett róm. kath. kántortanító állásra az iskolászek pályázatot hirdet. Javadalmazás: két szoba, konyha, éléskamra, pince, gazdasági épületekkel és 598 □-ól kerttel. Keszpénzfizetés 204 kor., 24 hl. rozs, lélekgabona 192 kor., tandíjkárpótlási államsegély 40 kor., 2 ^{2000/1000} hold szántóföld 3306 kor., stólajvédelem 10 kor., 20 m. házfűfa házhöz szállítva 100 kor., kálváriakaszálás joga 10 kor., borpénz fejében 86 kor., összesen 675 06 kor.; a többi megfelelő államsegély. Kötelesség díjlevélben. Tanítás nyelve magyar, az istentisztelet alatt az ének német. Kántori próbával egybekötött választás **április 10-én** délelőtt 10 órákor. Személyes megjelenés szükséges, utazási költség nem térített meg. Pályázni óhajto okleveles férfitanítóknak kellően felszerelt kérvényeiket **április 8-ig** küldjék a vöröstői plébánia (u. p. Nagyvácszony) címére.

Sebesültek érkezése.

E hó 19-iki délelőtt 10 órára jelezte volt egy távirat a sebesültszállító vonat megerkezését, amely, bizonyára a már egyszer közölt okok következtében, 5 óra után érkezett meg. Az állandó sebesült szállító vonattal, amely északról jött 195, részben sebesült, részben beteg katona érkezett meg. Volt néhány súlyosan sebesült is és csodálatosképpen ezeknek sebesültszállító kizárólag robbanó lövegtől ered.

Az érkezettek javarészből lengyelek. Amint az egyik kelmét a kocsira segítik, megszólítjuk magyarul:

— Magyar magá?

Visszanéz, miközben ballabát a kezével nagy ivben felhelyezi a saroglya mellé és idegen accentussal mondja, hogy:

— Nem; nem vagyok mágyárt, de tudolsz en mágyár.

— Hát micsoda: horvát, német vagy mi?

— Lengyel. Ta Galiciu.

— Lengyel? Aztán hol tanulta meg a mi nyelvünket?

Azt nem gondolta el, hogy a világitottságból nem láthat ki az akácok sötét árnyékvetésébe.

Meg ha a középső Virágnak oly lefogó jókedve kerekedett a kérdésére. Csak elfeledkezhet a fiatal Virágról!

Elment hazra. Leforrázottan. Elkeseredetten. Otthon beleborzult Hóka nyakába. S boldogtalanul ölelte lova fejét.

A jó eleje röhögött. Túrta az ölelést. Szomoruan-leaggasztotta fejét.

A sötétben busulókra nyitott a legidősebb Virág.

Nem látta őccsét, aki fölkapta fejét. A lóét kiengedte karjaiból. Gyújtót riszáló bátya elé kilépett a járásra.

— Hát te...? kérdezte az idősebb.

— Meggyüttem...

— Öltözetesen vagy?

— Most értem csak.

— Mér nem maradtál?

— Nem volt kedvem.

— Valami bajod?

— Nincs kedvem, mondom — akaratoskodott a legény. Érzett szaván az ingerültekenység.

— Csak bajod van, felelte bátyja s mint akivel keveset törődnek, magára hagyta.

A fiu érzékenységet bántotta a semmibevevés. Tudta, hogy alkuszak bórere. Számítanak agglégénységére s annak révén, révén birtokára. Keménység szállta meg lelkét. Csökönys dac. Elhátározta, hogy jövő vasárnap megkéríti a lányt keresztapjával. Este el is ment másnap megbeszélni a sorrendet. Ott mindig szívesen láták s ott beszéltek fejébe is a híreket, amit bátyjai a sorsa felől határoztak. Valóságosan beleerőszakolták, hogy házasodjon meg:

Nagyot néz; nyilván nem érti a kérdést.

— Kitől tanult meg magyarul? Hol, mely vidéken, merre?

— Ja — mondja, mikor végre megértve észbe kap — hát a Kárpátokban a magyar tesvérektől...

Azán elgördül a koci. Nyomában a másik, a harmadik, a tizedik. És egy félórán belül el voltak helyezve és következett az édes, oly régóta nélkülözött megfürödhetés, megtisztálkodhatás.

És a vonat parancsnoka, egy idősebb ur, udvari tanácsos, kérdéssel fordult a kórház tisztjeihez: Szinte nem tudom elgondolni, mi lehet itt nálatok; tutszám jelentkeznek a sebesültek és betegek, amikor arról van szó, hogy a veszprémi kórházba megy a szállítmány; mind ide szeretne jönni...

A kérdés magában hordja a feleletet és nem lehetünk-e erre büszkéek?

A tanító és a nép. Foglalkoztassuk a népet. Kövessük a jó példát, amelyet a háboru alatt a székesfőváros és a vidéki városok vezető körei kezdeményeztek. Tartsunk háborus előadásokat! Ezek az előadások különféle, a háboruval összefüggő tárgyak keretében foglalkoztassuk népünket. Adjunk előttük világos képet e reánk kényeszerített háboru okairól; mutassunk rá azokra a fontos gazdasági teendőkre, amelyek az itthonmaradt férfiakra és többségben levő nőkre várnak. Nevezzük meg a nőnek a háboru idejében való fontos teendőit; figyelmeztessük a népet a takarékosagra. Ezek és meg számtalan a tárgy, mely kinálkozik ilyen előadások megtartására, amelyet esetleg egy-egy hazafias alkalmi költemény elszavaltatásával toldjunk meg. Így fölrázzuk az esetleg csüggedőket; a halottakból okos belátást, vigaszt, erőt merítenek a kitartáshoz a későbbi időkre.

Meg kell ezt tennie a magyar tanítósnak még a legelrejtettebb faluban is, sőt legfőképpen itt. Nekünk falusi tanítóknak, kik a mi szűkebb hazánk népének közvetlen irányítói vagyunk, éreznünk kell, hogy e válságos, nehéz időkben a veszélyeztetett haza fölünk sokat, nagyon sokat követel népünk jó szellemét illetőleg; éreznünk kell, hogy amit a társadalom magasabb körei, a tömegre való jó hatás szempontjából a fő- és vidéki városban munkálnak, erre itt a mi kis falunkban mi vagyunk hivatottak.

Igen, a lelkes magyar tanítósnak ebben a súlyos történelmi időben mindent meg kell tennie, ami az általános helyzetre jó és üdvös, mert csak

— Jó bolondnak tartanak, körösztfiam. Dolgoznál nekik és ráadásul azt a nagy vagyont is nekik testátnád.

— Abbul nem esznek!

— Ne is engedj! Házasodj meg! Jó gyerek vagy, jó dolgos, sok jussod kerül; köll-e még más?

— A katonaságból mulnék ki...

Aa, a se baj! Kimenteted magad; meg két hónap nem a világ...

— Hát akkor vasárnap, a Julist... körösztfiapám...

— El megy, el... megkéri, körösztfiamnak. Jó cseléd a! Semmi rosszat se hallottam felüle... Jó dolgos, köllemetes. Köll-e egyéb? beszélt ura helyett a felesége. Na, de egyre ment. Sőt többet ért, mint hogyha az ember ajánkozik, mert az asszony még mindig lebeszélheti.

A hét dolgosan elmúlt. A legifjabb Virágot bátyjai piszkálták, ugratták Julis kukoricaportálása miatt. Más meg fülébe sugta, hogyan táncoltatta középső bátyja az utolsó vasárnap. A bátyjai más következtetést vontak le, mint az idegenek.

— Fiatal vagy. Julis idősebb...

A fiu szótalanon tárta, Vállát rángatta. De nem mondta, hogy töle őreganya is lehet. Eltelt az idő. A kérő ember bekocogott Julisék udvarára, udvaráról pitvarára, pitvaráról szobájába. Mise után esett. A fiu bátyját is ott találta. Előadta a kérő embere, mi járban van. Megköszönték a nagy megtiszteltetést. Azután himezték-hámozták. A végen kibókta a gazda, hogy gyerek a fiatal Virág, még nincs a maga akaratan... Meg hogy a lányt más megtiszteltetés érte, de azért meggondolják s megüzenik. Az otthon papucs alatt tartott körösztfapapucsa megoldódott. Hisz a tisztelhetőség becsüléséért meg is kínálták pár kupácska pálinkával.

igy lesz méltó azokhoz a kartársakhoz, kik fegyverrel kezükben példaadóan teljesítik legszentebb kötelességüket.

Tapasztalásból mondom, hogy igen jó hatással van az ilyen háborús előadás a népre. Sohasem volt nagyobb szükség a néppel való gyakori érintésre, mint most. Nem szabad az embereket magukra hagyni, oktassuk őket, irányítsuk lelkesedésüket.

P. S.

Vármegyei árvaszékünk mozgalma.

Veszprémvármegye árvaszéke lapunkban is közzétett lelkes szózatban hazafias kérelemmel fordult a vármegye közönségéhez. A háború folytán árván maradt kiskorú gyermekeket ajánlotta a társadalom figyelmébe s ezek érdekében kérő szöveget rögzített a jó és nemesérzésű szívek ajtaján. A mozgalomnak máris szép eredménye van s az árvaszék kitűnő vezetőjének, *Takách Ádám* elnöknek buzgalkodását már a közel jövőben sok-sok árvának felségítése fogja jutalmazni.

Ujabbán a Veszprémi Takarékpénztár két árvának 1915. évi tartására 240 koronát, a Veszprémi Takarékpénztár egy árvának 1915. évi tartására 120 koronát fizetett be a megyei gyám-pénztárt kezelő veszprémi m. kir. adóhivatalba.

Rosos István apatkanonok egy gyermek tartásdíjának fizetésére, *Borsos Sándor* csajági birtokos egy 7 éven felüli reform. válású fiugyermek ingyenes tartására, *Zárjeczky Viktor* fokszabadi esperesplébános egy 12—14 éves r. kath. leánygyermek felnevelésére és kiházásítására s *Juhász József* küngösi birtokos egy 10 éven felüli fiugyermek örökbefogadására vállalkoztak.

Ezenkívül az Országos Protestáns Patronázs Egyesület Devecserben a „Balogh Dénes szeretet-házát” is megnyitotta s ott 30 leány- és 20 fiugyermek nyer elhelyezést és pedig a leányok 8—14 éves, a fiúk 5—10 éves korig. Az elhelyezést a vármegyei árvaszék közvetíti.

Mindez a nemes áldozatkészség külön dicséretre nem szorul. Szépségét említi az a hatása is, hogy követendő például szolgál mindazok részére, kik a nagy nemzeti érdek megvalósítására anyagi erővel rendelkeznek.

Attól is eredt a nyelve járása. Kirukkolt a kérdéssel, amugy ráhibáznék, hogy mondják, a járó nem más, mint az ő körösztíának a bátyja... Hat ha így van is, csak öröm ranézve, mert ez is csak körösztíán a másik után. Szép rendén elkövetkezett; akár a legjobban végezte volna dolgát.

Körösztíának előadta az esetet. A pálinka tödített is vele.

A keresztmama rábeszélte, hogy azonnal hozassa el ruháját, miéjt és egy percig se lakjék olyan fedél alatt...

A fiú ráállt. Elment a ruhájáért. De nem adták. — Menjen érte maga. Nem nagyságos ur. Meg nem is rendelkezik semmijével se. Jó magával se, — toldotta az üzenet végét fiatalabb testvérbátyja.

Mindenáron törekedtek, hogy megalázzák. A keresztapáéknál meg, hogy elszakítsák, ne engedjen bolondot csinálni magából s csak nem lakik egy földel alatt a kosarat osztogató ányával. A gyerek is kineveti... Nem szopós, hogy enged magával packázni.

Eldűlt benne az indulat. S biróval hozatta el a fehérneműjét s mindenét. Ügyvédhez fordult. Nagykorúsította magát. Aztán megkunva keresztapáéknál, szolgálatba lépett. Gyámkövő bátyjai földjeiből pedig kihaláltta a jussát és árendába adta. A hallgatagok hirtelen elhatározásával s lelki fájalmával.

A más kenyérrel lesóványodott, elvannadt. Az utolsó sor alá állításon megint elbocsájtották. Nem izlett a más keze-lásága, de elbörtalánodott az első házassági lépés sikertelenségén s hazament felesztendői szolgálás után az idősebb bátyjához. Egy földel alá, de nem egy kenyérre kisebb bátyjával. Az idősebbik csalta haza. Közé-közön azokkal is összekerült dologra. Akkor már bátyja ivott. A csinos, fiatalos, láncos, ki a legény a csárdában ivására adta magát. A nagy legényből rossz ember lett. Nem házsártos, torzalkodó, ha-

Mentsük meg a háború következtében árván maradt gyermekeket! Tegye meg kötelességét mindenki olyan mértékben és módon, ahogyan azt anyagi helyzete vagy egyéb körülményei megengedik. Ha a vármegye közönsége összetartva, az árvák könnyeit letörli s a hősi halált halt apákat pótolja, ugy Isten és ember előtt lerója kötelességét és az édes hazának minden megmentett árvában egy-egy hálás, derek munkást nevel föl.

Harcéri naplóm.

Irta: *Szeberényi László*, cs. és kir. tábóri lelkész.

A harcéri napló olyan csudálatos, összegyűrt, megszakadozott és a gazdája által meg az erszényénel is jobban őrzött kincses kalendárium, amelyből a katona késő vénségének leg-szelső határan is nagy dicsekvéssel és nemes büszkeséggel fog egy-egy részletet kiolvasni. Persze a háború után a Don Juanok sem fognak hiányozni, akik a naplójukból velük soha meg nem történt eseményeket tudnak kiolvasni; a nagytasok is megbocsáthatók, ha tulságosan messze nem esnek a valóságtól. Mindenesetre a harcéri naplónak csak akkor lehet értéke még gazdája előtt is, ha a szinigazságot tartalmazza.

Az egyszeri altiszt megírta menyasszonyának, hogy roppant heves csatában volt és balkezel meg is sebesült, de nem megy kórházba, szolgálatot teljesít és majd így is csak meggyógyul; tábóri lapon írta, s számított rá, hogy — mint nyílt lap — a cenzurán könnyen átsiklik; a számítás nem sikerült; a rózsaszínű lap a hadnagy kezébe került és kitudódott, hogy a „sebesült” altiszt — civil életben uri ember — a tiszti étkezde felügyelője, akinek a heves csatákhoz kevés köze van. Amit aztán a nagyzoláser a hadnagy utól kapott, bizonyára nem írta meg a menyasszonyának, de talán naplójában sem örökölte meg.

Háborus naplót mindenki vezet; e nélkül nem lehet meg a katona, akár csak mint ahogy a kereskedő hitelkönyvet, a bankár pénztárkönyvet, a gyáros raktárkönyvet vezet. A tábornoktól kezdve a törzstiszteken végig a csapattisztig, az altisztig és közlegényig valamilyen naplót csak mindenki vezet. Igen, a közlegénynek is van naplója, rá írja a rózsaszínű levélre, hogy jó egészségben van, hogy nagy csatában voltak, de a jó Isten megoltalmazta és a hősiességnek ezen rövid, de ékesen szóló naplótöredékét az otthon maradtok

nem sárgaföldig lerészegítő. Teher, megbizhatatlan ember, akinek a sarkában kellett járni az ászszonyának árnyékent; ahogy ánya beszélte, panaszkodta fiatal sógorának. Így békültek össze. Falusjassan. A finom, gyöngye Virágban sajnálat kerekedett a gyűlölet helyébe s résztvevő szeretet az ánya iránt. Az árnyékent kísérőből nem is maradt más, mint árnyék, akinek a szenvedése a követ is megindíthatra. Lecsunyult, lesóványodott.

El-elemezte, mennyire inye szerint volt lányfejjel a nagy legény Virág, aki három éjszakát keresztül mulatott s minden legényt kiszórt a csárdából... Mások elmondták, mennyire megbotránkozott Julis, hogy megmerte kéretni a kezét ő, a gyagya Virág, a gyerek, a bámész, a táltost-száju. De az idősebb ánya mondja, hogy megbánta már és járja érte a keresztutját... Mind-egyik egyért. Hogy nem lehet áldás a testvér elől legénykedésből elvelt lányval való házasságon. Minden a fölébe jutott a fiatal Virágnak. Az megbékülten hallgatta s elgondolkozott, de nem szólt. Sajnálón szerette az ányát s megbocsátotta volna neki, ha életére tör is... Öregesen álmódzott róla, hogy még az övé lesz. Nem is álmódzott, hanem sejtette... Már buztak egymáshoz. Senkihez olyan bizalma ányának, mint hozzá.

Tisztán, egyetértően intettek mindent. Szántást, vetést, aratást, gabonaeladást, adófizetést a fiatal Virág végzett. Biztak a jó Istenben, egyiknek a szenvedését sokalja meg, a másiknak a reményét váltja valóra... Összetestvéresültek. S az árnyékkasszony gondogatta:

— Szép a jó... Szép a jó!

Az ura már a pálinkánál tartott. Az arca megpuffadt. A szeme elvizesedett. Józán perceiben se birt összefüggően beszélni. Vízként itta a spirituszt. De az első kupánál elveszítette gyűszűnyi józan-ságát is. Elázott...

Az asszonya földlelte. Korholón, csöndesen: — Te, férfiak szemetje... Te hulladék... Te... S könnyét hullatta rá.

drága kincs gyanánt őrizgetik és reménykedve várják a folytatását.

Egy sebesültől kaptam továbbítás céljából több lapot, melyeket bajtársai a csataterén adtak át neki, hogy valami módon továbbadja. Mind-egyik egy-egy nagyszerű naplótöredék. Az egyik, miután a „Dicsértésekkel” illendően megkezdődött és jelzi, hogy „hála Istennek igen jó egészségben van, amit tiszta szívvel az othomaknak is kíván”, körülbelül ezen szavakkal ír: „nagy csatában voltunk, a muszkák szörnyen lövöldöztek ránk, de nem lett semmi bajunk, mert az erdőben voltunk. Olykor az ágyugolyó úgy belevágott, hogy csak úgy potyogtak a karácsonyfa ágai.” Hihető, hogy az ilyen becsületes, hős lelkű által írt naplótöredékek tartalmaznak a hősiesség szinarany igazságait.

Végül — a közember után való altiszt — a pucér is vezet naplót, egyszerűen lemasolja a gazdájáét; könnyen hozzáfér, mert a jóravaló, hű tisztiszolga még a gazdája gondolatait is tudja; előtte semmi sincs erejéve.

A harcéri naplót kalendárium gyanánt is használjuk. Mert a harcérien nagyon sokszor nem tudjuk: hányadika van, milyen nap, milyen név-űnnep van ma.

A békes polgári életben egyik napot a másiktól megkülönböztetik a sokféle elfoglaltságok, a változatos életpontok; üzleti, gazdasági ügyek; most szakad a ruhám, másikat veszek, ha megkapom a fizetésemet; lejár a váltóm és nincs mivel törleszteni, csak husz fillérem van, amit kidobok egy új váltóúrlpra és négy hónapig nyugodtan alszom. Ekkor meg akkor hozzák a ruha, a cipő számlát; a cipőt kifizetem, a ruhát nem, mert az több, hadd fájjon a szabóm feje. Ilyen aprólékos ügyek az áldásos béke napjait változatosakká teszik. Aki ezeknek folytatását várná a háboruban is, annak sorsa ott „unalmas” volna. A tábóri posta nem hoz váltókereseti intőt, számlát, finomított szemrehányást; a házmester hangja nem hallatszik ide, elyomná az ágyudörgés. Az üres erszény nem figyelmeztet a hónap utójára, mert egész hónapban nem tudunk költeni; a gázi fizetés a hó elsején nem igen érdekel, nincs mire költöni.

A háboruban inkább ilyen dátumok ismeretek és használatosabbak: „mikor Sabacót elfoglaltuk, mikor a déli harcort elhagytuk, mikor Sambornál, Jaslonál jártunk.” Itt tehát az események a fontosak, de az lényegtelen, hogy mikor, hányadikán történt; ezt megörökíti a harcéri napló. Ez a nevezetes és féltett könyvecske rendszerint rövid s csak a gazdája által értett feljegyzéseket tartalmaz. Egy sebesült tiszti mutatta naplóját; a dátumok és a helység név után egy-két keresztet rajzolt. Egy kereszt jelölte a csatát, melyben részt vett; két kereszt, hogy a golyók ruháját átlyuggattak, amit a kételkedőknek igen könnyen bebizonyított; legutoljára rajzolt három keresztet; ekkor megsebesült.

Ha éppen kíváncsi vagyok arra, hogy mikor és hol történt velünk, hogy egy napi ut végével az étkező kocsink eltűnt, mi pedig a gyomrunknak minden jót ígértünk, csak ne követelődzék: akkor felütöm a kincses kalendáriumot, a naplót és a helységnev, dátum után ezt talalom: „menázi kocsit eltűnt, tiszti étkező zárva.” Rövid de, velős! Így, azután az ilyen lényegtelennek látszó események megörökítést nyernek a háborus naplóban. Mindenki a saját munkakörére fekteti a fő-sulyt. A csapattiszt megírja, hogy hány csatában volt, mikor vezetett rohámot. Talán kétszer is alá huzza azt a nevezetes dátumot, amikor utójára ágyban aludt. Ez különben nemcsak a csapattisztek, de papok, orvosok, hadbírók naplójában is nevezetes esemény. Egy alkalommal Kassán időztem. Egy törzsorvossal együtt fényes hotelszobát kaptunk. A törzsorvos ur — aki hónapok óta nem aludt ágyban — mint mondá — rettegve feküdt le a kényelmes ágyban, mert félt, hogy egy szem-hunyást sem tud benne aludni. Bizonyára meg is írta naplójában e nevezetes eseményt, mely nagy kizökkenés a háborus élet kerékvágásából.

De végül a tábóri lelkész harcéri kincses kalendáriumra sok nagy értékű feljegyzést is tartalmaz, ha csak egy-két szóval is. Kiolvashatja belőle, hogy a mi drága hőseink mily buzgó jelentek meg a tábóri misén, mily szívesen hallgatták a vallás vigasztaló és erősítő szavait; hogy mily tömegesen végezték a gyónást; aztán, hogy a sebesültek, a betegek, mily esengve várták a papot, s mily nagy megnyugvással tekintenek a keresztre. Csak egy két szó a naplóban, de az íróját mindenre visszaemlékezteti; sok kincset rejtget ez az egy-két szó, ezért szeretem én a harcéri naplót kincses kalendáriumnak nevezni.

Méhészkedők figyelmébe.

Tekintettel arra, hogy a méhészettel foglalkozók közül sokan hadbavonultak, a Veszprémi Méhész-Egyesület az ilyenek hozzátartozói számára mihezértarás végett az alábbi teendők közzétételét tartja szükségesnek.

1. Amely család enyhe napokon nem repül, azt ösztönözni kell a kirepülésre s baján segíteni kell. A hasmenésben szenvedő család tiszta kaptárba, tiszta lépekre áttelepítendő s úgy ez, mint az éhező család langyos mézes vízzel bepermetezendő, hogy magához térjen. Az anyátlan nép más családdal egyesítendő. Mivel az időjárás még hideg, a fiasítás pedig egyre nagyobb arányú lesz, a kaptár meleg tartandó, bő táplálkozás és víz biztosítandó.

2. Még kell kezdeni a kaptáron kívüli lisztetést, lehet az hadilízt is. Egy üres kaptárt napos helyre állítunk, nyitott skatulyába barnapirosra pörkölt s cukorpórral kevert lisztet teszünk és néhány csepp mézzel a méheket odacsalogatjuk. A kaptárban legyen elég *méz és víz*.

3. A penészes és hibás lépeket a kaptárból eltávolítjuk s a fenekdeszkát tisztán tartjuk. Tul sok méz ne legyen a kaptárban s ha szükséges, tágtikus a költőtér 2—4 üres lépnek hátulso beakasztásával.

Együttal tudatja az egyesület elnöksége azt is, hogy a tavaszi rajzások alkalmával méhesaládok lesznek kaphatók 6-koronáért az egyesület méheséből. Akiknek rajkora szükségük van, sziveskedjenek ezt akár *Zsigmond* János elnöknek, akár a Veszprémi Méhész-Egyesületnek a Veszprémi vármegyei Gazdasági Egyesület Szabadi-utca végén levő telepén elhelyezett méhese gondozásával megbízott egyénél bejelenteni, hogy a jelentkezés sorrendje szerint a rajk átadhatók legyenek.

Szavatul a posta a küldeményekért.

A postaintézmény a háboru tartama alatt oly megfeszített munkát teljesített eddig, hogy az minden ember teljes elismerését vivta ki. Annak dacára, hogy a legveszélyesebb területeken a legkisebb létszámmal dolgozott a posta és mégis oly kifogástalanul felelt meg a reábizott feladatoknak, hogy annál többet valóban nem lehetne követelni ez intézménytől. Ennek dacára maga a postai igazgatóság tesz újabb és újabb lépéseket arra, hogy a közönség érdekeit minél intenzívebb módon szolgálja.

A legújabb lépés amit a postai igazgatóság tett a szavatosság kérdésében történt. Eddig a postai szabályzat értelmében a háboru tartama alatt nem csak a tábori, de az összes magánlelek, vagy hivatalok által feladott küldeményekért a posta egyáltalán nem vállalt szavatosságot. Ez az eljárás érthető volt azokon a területeken, ahol a harc tartott, tehát veszélyeztetve volt minden. Indokoltan volt azonban az eljárás olyan esetekben, amikor a küldeményeket veszélynek küli területen adták fel és ugyanilyen területre címizték. Az ilyen esetekből kifolyólag nagyon sok károsodás érhetne különösen a kereskedő világot, de a közönséget is, mert az értékkek ára éppen a szállítások eme nehézsége miatt jelentékenyen emelkedett.

A posta most módosította a régi szabályt és márciustól kezdődőleg új szabályt állapított meg. Az új szabályt a Hivatalos Közlöny 26-ik száma közli. Eszerint a m. kir. posta a háboru tartama alatt nem szavatol azokért a károkért, amelyek a háborus eseményekből s ezekkel kapcsolatos veszélyeztetett helyekből származnak, vagy a háborus állapotból folyólag a postai szolgálat rendes menetének megakadályozása, vagy megakadása folytán keletkezhetnek.

Azt, hogy a szavatolást kizáró ilyen ok fennforog-e vagy sem, a postai igazgatóság gondos vizsgálat alapján állapítja meg. Per eseter az ellenkezőnek bizonyítása azt terheli, aki igényel lép fel.

Az új rend lényege a postára nézve az, hogy a fősúlyt annak a felderítésére fogják fordítani, hogy a csomag vagy egyéb küldemény szállítási ideje alatt, a háborus viszonyból kifolyólag veszélyeztetve van-e vagy a rendes szolgálatban zavar állott-e be? Ha ezek az okok nem forognak fenn, úgy feltéve, hogy más kizáró ok nincs, a posta kártérítést fog fizetni.

Az ajánlott levelekre ellenben egyáltalán nincs kártérítés.

Az új rend minden bizonnyal nagy örömet fog okozni. Igaz ugyan, hogy a közönség bizalommal viseltetett eddig is a posta iránt, mégis ez a reform teljes megnyugvást idéz elő és minden kétséget kizár a küldeményeinek kézbesítése körül.

A rendelet külön intézkedik a harcéri küldeményekről és a hadászati területen történő postaforgalomról. Erre vonatkozólag a következőket tartalmazza a rendelet.

„A tábori postai viszonylatban a posta rendes menete állandóan megzavarlnak tekintendő. Itt a küldemények állandóan veszélyeztetve vannak, ezen viszonylatban tehát a posta semmiféle küldeményt nem szavatolhat.”

Az új rend márciusban lépett életbe. Március hóban feladott csomagokra tehát mar az új rend az irányadó. A postai igazgatóság már ennek alapján adta ki határozatait.

Husvét közeledtével ne feledkezzünk meg a városunkban fekvő sebesült katonákról. Adjunk cigarettát, dohányt, hogy ezzel is megkönnyítsük a nehéz napok keservét.

H I R E K.

Nagyhét.

„Hozsánna Dávid fiának“ mondjuk mi is a nagyhét kezdetén. A szenvedő Megváltó siet felénk, tanítására, életére hívja fel figyelmünket. E nagy háboru küzdelmeiben szivesebben megyünk hozzá, több megértéssel tárjuk feléje lelkünket. Életéből, szelleméből erőt, bizodalmat, kitartást merítünk. A Golgota utja dicsőséges diadallal végződött. Ezen az uton haladunk mi is a szenvedő Megváltóval s alázatos, bűnbánó szívvel könyörgünk hozzá, hogy megsebzett szentséges Szívét felénk tárva, a mi nagy nemzeti ügyünk kálvária-utján is allelujás, diadalmas örömhöz juttasson bennünket.

A székesegyházban virágvasárnappal kezdődnek a nagyheti szertartások. Ma 9 órakor barkaszentelés lesz, utána ünnepélyes szent mise. Mise közben a kispapok magyarul éneklék a passiót.

Nagycsütörtökön az ünnepi mise közben lesz az olajszentelés, utána a lábmosás szertartása. Ezután az oltárokat megfosztják ékességüktől.

Nagypénteken a szokott időben lesz a csónkamise. Alatta a kispapok magyarul éneklék Jézus szenvedésének történetét szent János evangéliuma szerint. Csónkamise után szentbeszéd.

Nagyszombat, nagycsütörtökön és nagypénteken *d. u. 3 órakor* tartják a gyászvecsernyét Jeremiás siralmának éneklésével. Nagypénteken délután és nagyszombaton egész nap a szentír hívja a hívőket a szenvedő Ur Krisztus imádsására.

Nagyszombaton reggel tűzszentelés, a husvét gyertya megáldása és keresztív megsebzése lesz megható szertartások kíséretében. *9 órakor* ünnepélyes szentmise. — Az esti órákban pedig a feláldozás fonséges körmenete.

— **Adományok.** Veszprémi városi nyilvános jellegű kórházhoz a következő adományok érkeztek: Fata Ferenc (Veszprém) könyvek és folyóiratok, Kopcsák Józsefné (Veszprém) 2 tálcá sütemény, 4 üveg befőtt, 3 doboz cigaretta, Frick Jánosné (Felsőörs) 1 doboz teps. Ezen adományokért a kórház igazgatósága ezuton is halás köszönetet fejezi ki.

— **Az ukkiak gyásza.** Alig egynéhány éve, hogy plénánost kaptak, már is gyászolják. Ott Mihály dr. sok, hosszas szenvedés után meghalt. Regóta rágódott testén a kór, mely végre is hatalmasabb lett akaraterejénél. Életének délen, annyi nemes ambícióval szállt sírba. A mélységes hit, mely minden cselekedetén visszatükröződött, volt erőssége a szenvedések idején és mikor az orvosok kimondták az utolsó szót, Isten akaratán megnyugvással a zsolitárossal mondotta: laetatus sum in his, quae dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus. Hívei a gondos lelkipásztornak, az egyházmegyének több papja volt lelkivezetőjüknek emléket őrzik személyében. Temetése impozáns volt. Résztvevő a falu apraja-nagyja s a környékbeli

intelligencia. A szertartást *Káuzli* Dezső prelátus-kanonok, szeminárium rektor végezte nagy segédlettel. Legyen örök jutalma, Akiért földi életében élt és halt!

— **Hírek a katonakórházban.** A kórházban ápolat sebesült katonák közül a következők haltak meg: *Kosztovszky* Franz a 32. tábori tüzervezrednek 33 éves galiciai származású tüzére, *Stern* Hugó érsekújvári származású 21 éves népfőlkelő utjone a 31. honvedgyalovegzedrből és *Beski* Johann 32. tábori tüzervezredbeli 35 éves galiciai származású tüzér. Utóbbi a hajmáskéri fiokosztályon halt meg.

Legutóbbi nyugtázásunk óta a következő adományok érkeztek a beteg és sebesült katonák részére a katonakórházhoz: *Mayer* Artur cs. és kir. tanácsos (Bécs) 18 darab haskötőt, 1 nyakkendő, 2 térdmelegítőt és 2 pár érmelegítőt, *Horváth* Lajosné ref. lelkész neje (Vilonya) 14 halmeglegítőt és 8 érmelegítőt, *Vörös Kereszt Egyesület* 100 darab párnahuzatot, *Élit-kávéház* játékkartyát, özv. *Kácsér* Samuné beföttet, *Kulmár* Lajosné tojást, özv. *Rédey* Ferencné ruhaneműt, *Kovács* Gabor (Nemesvamos) tejet és tojást, *Rápochn* Sándor 600 db cigarettát. A nemesszivű adakozóknak ezuton mond köszönetet a kórházparancsnokság.

— **Athelyezés.** A helybeli tartalékkórház szemináriumai osztályának berendezőjét és gazdasági tisztjét, *Pados* Béla sz. k. honvédőhadnagyot felügyelőtszti minőségben a pápai katonakórházhoz vezényelte a pozsonyi katonai parancsnokság.

— **Uj gyermekszanatórium.** A gyermekszanatóriumok orsz. intézőbizottsága a hét folyamán gyűlést tartott *Zichy* János gróf kormányzó-elnök vezetésével. Veszprémről dr. *Óvári* Ferenc s dr. *Cseresnyés* József menhelyi igazgatók vettek részt. A kormányzó-elnök örömmel jelentette a bizottságnak, hogy a gyermekszanatórium-egyesületnek módjában van egy szép hazafias kötelességet teljesíteni. Ez a kötelesség pedig azt a nemes feladatot rojja az egyesületre, hogy a nagyszámú beteg hadi árvalót megfelelő módon gondoskodják. E szép emberbaráti szándék megvalósítását az egyesület a közel jövőben megkezdheti, amennyiben dr. *Óvári* Ferenc a veszprémi kaptalantól a sajátjából tizenöt ezer négyzöglöt szép, részben fenynyessel beültetett területet vett meg s erre a nemes célra a már kész tervekkel együtt az egyesületnek felajánlta. A sanatórium a Balaton déli partján épül, Fokszabadi község határában a Balatonparton. Egy része, közel 5000 öl szép fekvésű s jó talaju magasztal, konyhaker részére. A nagyobb rész a tóparton terül el s itt épül a sanatórium. Ez a hely igazan erre a célra való. A széles, napstűtőes homokos part, felséges, tiszta levegő, valóságos életbaizsam a beteg gyermekek számára. A Balaton déli partvidéke általánosan elismert gyermekfürdő s a régi fürdőkön kívül az aligai s világosi újabb fürdőtelepek is ennek köszönhetik születésüket. A kétszáz gyermek részére épülő uj sanatórium részére az intézőbizottság 240 ezer koronát szavazott meg s dr. *Óvári* Ferenc indítványára hozzájárult, hogy a nagy gyermekpártfogóról, *Bezeredy* Viktorról nevezék el. Ugyanerre a célra *Szász* Károly, dr. *Antal* Géza, dr. *Magyar* Károly, dr. *Hollitscher* Károly s ikldy *Shabó* Janos veszprémegebeli országgyűlési képviselő 60 ezer koronát gyűjtöttek. Fokszabadi és Sípók közelségében tehát megépül egy hasznos jóléti intézmény s szinte előrelátható, hogy ez magva lehet egy — ugyanott létesülhető — újabb balatoni fürdőtelepnek.

— **Uj lisztutalvány.** Megirtuk, hogy a kiadott lisztutalványokat becserélik. Ez a nagy munka lázasan folyik a polgármesteri hivatalban. Maga dr. *Komjáthi* László polgármester vezeti megfelelő segítséggel. Napok óta délelőtt, délután valóságos tömegek torlódnak s türelmetlenül küzködnek az elsőbbségért. Azonnal kiscserélik a régút az új utalvánnyal s megszívlelnék minden elfogadható kivánalmat. Egyik-másik kereskedőnél a vevőfél nem talált kellő kiszolgálást. Most módjában van másik beszerzési forrást választani. Az is újítás lesz, hogy mindenki csak azt a lisztet veszi meg, amelyikre szüksége van s e szerint nem köteles valamennyi kiutalt lisztet elszállítani. Ugy halljuk, hogy liszthiányunk nem lesz. A kenyérliszt kukoricával van keverve felerészben. Másik fele buza- és rozskverék. Láttunk néhány lisztmintát a Kanczler-féle malomból s igazán kifogástalannak minősítettük. Különösen a kukoricaliszt volt egész finoman kimunkálva. Ha minden helyről ilyen lisztet kap a város, a közönségnek alig lesz panassa. A város által vásárolt burgonyára is sok a jelentkező.

— **A hadiárva otthona.** Dr. Komjáthy László polgármester a hálás jöteknységnek egy szép gondolatát vette fel a legutóbbi tanácsülésben. Veszprém város örök hálája jeléül egy menedék-otthont óhajtana létesíteni a harcban elesett veszprémi hős katonák árva javára. Amikor a hadizenet megtörtént s a hadbavonulók ezrei a város-háza előtt várták az utasítást, polgármesterünk megnyugtatta őket, hogy iltthonaghyott családtagjaikról a város szeretettel gondoskodik. Ezt az ígéretet a város eddig is teljesítette s most már ime az elhagyott katonárvákra is van gondja. A tanács a polgármester eszméjét, tervét rokonszenvesen fogadta s megbizta őt, hogy a megfelelő előkészületeket tegye meg. Örömmel közöljük ezt a meghatóan nemes szándékot a veszprémi közönséggel s előre is szeretettel kerjük, hogy a gyakorlati kivitelben anyagi áldozathozással siessen a város segítségére.

— **Bontják a városházát.** A városház magasan meredező, városcsufító tűzfalát bontják az Övári-utca felől. Megkezdtek a régi kávéház belső részének átalakítását is az osztálymértékesség hivatalai számára. Hármias célt ér el a város ezzel az építéssel. Munkát ad a munkátlanoknak, szebbé teszi a belvárost s jobb elhelyezést biztosít a hivataloknak.

— **A piacról.** A hatósági árnak nincs meg a kellő eredménye. Igaz, hogy már az is haszonszámba megy, ha a behozott árunknak csak egyharmada kel is a megsabott áron, de ez nem teljes eredmény. Amit a termelők bujkálásáról s a fogyasztó közönség egyrésznének ráicitálásáról muit számunkban megirtunk, ma is csak folyik. A piacon tejtermék s tojás alig van, pedig az utóbbi árat nem szabták meg. A városvegi s utcai árusítás napirenden van. Ugy látszik, a termelők keveselik a megsabott árt s inkább távol maradnak a piacról, mintsem hogy annyit árusítsanak. Arról is hallottunk, hogy a végrehajtó közegek túlszigoruan járnak el, ami szintén nem kívánatos. A közönségnek az az elsődrendű érdeke, hogy a termelőköt ide vonzzuk. Ha a hatósági rendelkezést kellő tapintattal kezelik, a termelő előbb-utóbb belenyugszik az uzsorahajlandóság korlátozásába s megelégszik tisztés polgári haszonnal. Nagyon üdvös dolog volna az is, ha a rendőrség az összevásárlást megakadályozná. Akárhányozor egy kézbe kerül a tömegáru, amiből tíz fogyasztót is ki lehetne elégtetni. Meg kell ismételnünk a vádat, hogy a vásárló közönségben is sok a hiba. Legutóbb is megtörtént, hogy pl. egy véka tojásra a megsabott áron felül ráigérték, csakhogy elsőbbséget nyerjenek. Az ilyen egyének is elősegítik az áruuzsorát. Vaiahogyan módját kell ejteni, hogy a piacra tejjahozon kerüljön. Ez elsődrendű szükséglet, különösen gyermekes családoknál s fájó érzést kelt a sok panasza, hogy nem lehet tejjhez jutni. Az eddigi tapasztalat azt látszik igazolni, hogy a kis körzetű hatósági intézkedésnek nincs gyümölcsöző fogantaja. Jó volna a csanádi példát követni s az egész vármegye területére egységesen intézkedni. Majd ha a fogyasztók és üzerek falukon, pusztákon nem csinálhatnak összevásárlásokat, a termelő kénytelen lesz a piacot felkeresni. Így azonban mozdulnia se kell, mégis drágán eladhat mindent, mert a vevők helyibe mennek. Másodkézből azután még uzsorásabb az ár. Tudjuk, hogy teljesen kielégítő, tökéletesen alkotni ilyen körülmények között nem lehet. Azt azonban remélheti s talán meg is követelheti a fogyasztó közönség, hogy a hatóságok segítségére jöjjenek s megkeressék a módot és utat, mely a legszükségesebb élelmiszerekhez hozzájuttatja.

— **Halálozás.** Brichla József zalavári róm. kath. kántortanító életének 40-ik évében elhunyt.

— **Vetőmag.** A kormány a kisgazdáknak szánt vetőmagot a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetete útján osztja szét. A Veszprémben rekvirált árpa és zabmennyiségéből ez a szövetkezet 40 métermáza árpat s 50 métermáza zabot utalt ki veszprémi és környékbeli kisgazdáknak. Különösen az árpa elsőrendű minőségű s a püspökség ősi urodalmából való. A szétosztást megkezdték.

— **Megnyit a kereskedőtanonciskola.** A kereskedőtanácsulat elsőkére a kereskedőtanonciskola előadásait február hó elején beszüntette. A kir. tanfelügyelőség felterjesztése alapján, a közoktatásügyi miniszter a társulatot az előadások megkezdésére kötelezte. A társulat új elsőkére már intézkedett, hogy a tanári testület az előadásokat megkezdje. Helyiséget kapott a társulat az izr. iskolaépületben szerda és szombat délutánra s a felsőkereskedelmi iskola egyik tantermében hétfő délutánra. Így azonban csak tizenöt óra áll

rendelkezésére, amit a tanári testület, tekintve a hosszas szünetelést, kevésnek tartott. S hogy helyiséget nyerjen, kénytelen volt a vasárnap délutánjából is három órát lefoglalni. Az iskolabizottság legelső gyűlésében az órarendhez hozzájárult s elvált kimondotta, hogy a méltányosság szem előtt tartásával mindent elkövet a pontos iskolaiztatás érdekében.

— **Tulzás.** Vettük s kommentár nélkül közöljük ezeket a sorokat: „T. Szerkesztőség! Hogy mennyire nem a zsiái horda, hanem differenciált finom kultur-nép vagyunk, bemutatom a következő képbén. Két helybeli polgár leül egy kávéházi terraszabiakhoz. A főpincer ur rájuk szól, hogy *el van fogalva*. Odább ülnek, azt híven, hogy helybeli katonai vagy polgári notabilitások jutnak oda. Oda ül egy harmadik polgártársunk is. Őt is elszólítják. De őt már informálták, hogy ez a *szerek lefogalt asztala*. Jöttek is s elfogalták. A magyarok pedig fizettek s a bal fenéken eltávoztak. Igaz, hogy röstelkedve. Ime, t. szerkesztőség ilyen finom a magyar. Ezt csinálják utánunk Franciaországban, Angliában, Nisben és Kragujevácbn, vagy akár nagy Orosországban.” Egy jelen volt, akinek nem jár külön asztal.

— **A piac és a kereskedők.** A helybeli kereskedők társulata nincs megelégedve a piaci rendszabállyal. Azt tapasztalja, hogy a maximális árak megállapítása s végrehajtása miatt sok vidéki távol marad a városól s ez a kereskedelmet is közelről érinti. Társulára szólítja fel az ipartestületet s együttesen felterjesztést intéznek a városi hatósághoz, hogy a piaci rend érdekében megfelelő intézkedéseket tegyen.

— **Özvegységelyek.** A vállás-és közoktatásügyi miniszter a haborus ellenre sem felekezett meg a tanítók özvegyeiről. Amint értesülünk, kilenc tanító özvegye kapott a vármegye területén fejeként 25 korona segítséget.

— **Megvakult katonák javára.** *Rosenberg* Mór veszprémi kereskedő elhatározta, hogy ápril havi bolti bevételének 2%-át a haborusban megvakult katonák felségelyezésére adományozza. Követésre méltó szép példa ez s ha kereskedőink felkarolnák, tekintélyes összeget juttathatnának a szerencsétlen vak katonák javára. Talán az életnél is többit, a látó szem világot áldozták ok honfitársaikért s ezzel minden érdemet megszerettek arra, hogy a nemzet, a magyar társadalom megbecsülése, állandó oltalmazásba fogadja őket. Más városokban is nagy mozgalom folyik a vak katonák felségelyezésére.

— **Hatod osztályosok vizsgálja.** A folyó tanévben a haborus állapot folyamánaként csak igen kevés azoknak a tanulóknak száma, akik a tanév végén a hatodik osztályról a szokásos záróvizsgát tehetnek, mely később a választói jog megszerzéséhez feltételül szolgál. Tekintettel arra, hogy a vizsgázók a gazdasági alkalmazás miatt keveslen lesznek, a miniszter elrendelte, hogy oly községekben, amelyekben a vizsgázók száma nem tesz ki legalább ötöt, a szomszéd községekben vizsgáztatassák a jelentkezőket. Ehhez képest a mult tanévben működő 20 iskolafelügyelőre az idén alig lesz szükség, hogy fungáljanak, amennyiben a tanfelügyelőség személyzete valószínűleg magában is képes lesz a vizsgáztatásokat elvegezni.

— **Az izgatók ellen.** Gazdakörökben csaknem általános a panasz, hogy a munkások elszéződésének egyik főkerékkötői az izgatók. Rendszerint minden falunak megvannak a maga nagyhangu munkásemberei, akik lebeszélik a többieket, hogy munkát vállaljanak. Ezek az izgatók ezáltal akarják elérni, hogy még nagyobb napszámhoz juthassanak, hogy a súlyos viszonyok között valószággal kiuzsorázzák a gazdaközönséget. Miután befolyásuk van munkástársaikra, rendszerint célt is érnek. Vagy nem szegődnek el, vagy pedig lehetetlen bért csikarnak ki. Nagyon üdvös volna, ha a községi vezetők kipuhatolnák az ilyen izgatókat s velük szemben a legszigorubb eljárást alkalmaznák. Mindjárt kevesebb nehézséggel kellene küzdeniök a gazdáknak a munkáskérdésben.

— **Élelmezés — vidéken.** *Hervay* István, Csanádmegye alispánja megütilotta az élelmiszerek kivitelét a vármegyéből. Okot adott szigorú rendelkezésre az üzérkedők eljárása, akik tömegesen összevásárolták az élelmicikkeket s ezáltal az árakat nagyban felhajtották. Különösen arra ügyeltet fel az alispán, hogy a *piacokon tömeges vásárlások ne történhessenek s hogy az üzérkedők a termelőket közvetlenül fel ne kereshessék*. Galiciai s máramarosi ügynökök jártak ugyanis a megyében s tanyákon, falvakban a lakosság félrevezetésével vásárolták, sőt rekvirálták. — *Pápdán* a városi tanács a főjegyző javaslatára elhatározta, hogy a

kereskedők készleteit a fontosabb élelmiszerekből (bab, rizs) készpénzért összevásároltattja. A tanács a javaslatot elfogadta. — *Szeged* város új polgármestere engedélyt kért a nyrt a kormánytól, hogy a közönség részére oly községekben is vásárolhasson vagójószágot, amelyek járványos állapotbetegség miatt zár alatt vannak. Csak azt köztötte ki a miniszter, hogy a megvásárolt állat csak úgy lesz szállítható, ha az állatorvos megállapítja, hogy a levágandó állat egészséges. Szegeden tehát lesz olcsó hús, mert az ily lezárt községek tenyésztői szivesen tudnának másképp nem értékesíthető állataikban. — A *csanádi* alispánéhoz hasonló rendelkezést adott ki a *fővárosi* államrendőrség is. A piaci összevásárló üzereket megbünteti, a nem budapesti illetőségűeket s vagy éppen külföldieket eltoloncoltatja.

— **A kistrifikor korlátozása.** A pénzügyminiszter elhatározta, hogy a trafikokat a szatcs-üzletekben és italmérésekben beszünteti. Az erre vonatkozó rendelet még is jelent. A rendelet értelmében a trafikengedélyt ezután csakis olyan egyéneknek lehet kiadni, akik kizárólag a dohányjövödékek eladásával foglalkoznak és ezeknek is csak abban az esetben, ha üzleteiket a fogyasztó közönség érdeke szerint forgalmi központban akarják megnyitani. Ennélfogva ezután azoknak a kereskedőknek, akika trafikeladást csak mint másodrangú kereseti foglalkozást üzik, új trafikengedély nem lesz kiadható. Sőt a régieket is redukálni fogják azáltal, hogy a cégváltozás esetén az új tulajdonosra nem lesz átruházható a régi tulajdonos trafikjoga. Ez a miniszteri rendelet elsősorban közegészségügyi szempontot juttat érvényre. A célja az, hogy a donányárúsítás elvonassék oly helyekről, ahol mindenféle anyagok is eladnának, amely által a dohányárúk higiénikus kezelése nehéz, sőt lehetetlen földat. Másodsorban az az igazságos szempont dominálja a rendelkezést, hogy csupán kizárólagos dohányeladással foglalkozni-akarók közül minél többen jussanak önálló existenciához. E rendelet végrehajtása által a dohányárúsítási engedélyek száma lényegesen csökkeni fog, de viszont a rendelet az önálló trafikok szaporodását fogja eredményezni. Egyik rendelkezés kimondja, hogy ezentul italmérések, korcsmák sem nyerhetnek trafikengedélyt. Csupán előkelőbb kávéházakban lesz megengedve a dohányárúk elárúsítása. A pénzügyminiszter e rendelkezésének fogantatosítását maris megkezdték és új trafikengedélyt már csakis e rendelet alapján adnak ki.

— **Dologtalanokat nem segítünk.** A miniszterium nemrégiben rendeletet adott ki a hadbavonultak családtagjai részére kiutalt államsegély ügyében. A kormány ugyanis arra a tapasztalatra jött, hogy az államsegélyt egyeseket munkátlanságra csábít. Ezen óhajt a miniszterium segíteni emilített rendeletével. Az 1914. évi 45. t. c. 7. §-a szerint, ha valamelyik családtag a megéltetését megfelelő munkával biztosíthatja, az segélyre igényt nem tarthat. Ebből kifolyólag elveszti a segély iránti igényt minden olyan, mezőgazdasági munkára alkalmas segélyezett egyén, aki a mezőgazdasági munkák megnyitlalt nem használja fel a munkára kinálkozó alkalmát s ha hívják is, nem fogad el megfelelő gazdasági munkát. Vagyis dologtalanokat nem segítene. Ezzel a rendelettel a kormány a mezőgazdaság érdekeit mozdítja elő.

— **Munkások utlevéltalalma.** A belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben felhívja őket, hogy akadályozzák meg különösen a mezőgazdasági munkásoknak a munkakeresés céljából külföldre való utazását. A rendelet szerint a termés biztosítása elsőrendű fontossággal bír a hadjárt eredményessége szempontjából. Mivel pedig a gazdasági munka teljesen az otthonmaradottk vállaira nehezedik, senkit sem lehet nélkülözni. Ezért a miniszter nem tartja megengedhetőnek, hogy munkások külföldre távozzanak. Felhívja a miniszter a városok polgármestereit és a megyék alispánjait, hogy az utlevéltalmekeket hivatalból utasítsák vissza és tagadják meg az előírt záradékolást. Nem vonatkozik azonban a rendelet az osztrák örökös tartományok közelében lakó magyarokra, akik rendszeren Ausztriában szoktak munkát vállalni. Ezek továbbra is átmehetnek a határon.

— **Katonák mindennapi eledele.** A hadügyminiszter legújabb rendelete alapján a harctéren levő katonáinknak naponta a következő táplálék jár ki: 400 gramm hús, 700 gramm kenyér vagy kétszersült, 30 gramm só, fél gramm bors, 6 deci magyar bor déiben, ugyanannyi estére, 140 gramm főzelék, 92 gramm kávékonzerv és végül 36 gramm pipadohány, vagy ennek ellenértéke 10 db. cigaretta.

— **Az arany és ezüst kivétele tilos.** A hivatalos lap vasárnapi száma közli a kormány rendeletét az arany és ezüst ki- és átvitelének tilalmáról. Eszerint tiszta, vagy ötvözött aranynak és ezüstnek rudakban, valamint arany- és ezüst érmeinek ki- és átvitele tilos. Az elküldési hely szerint tekintetbe jövő pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy a fenti tilalom alól kivételeket engedélyezhessen. Ezen rendeletbe ütköző cselekmények a fennálló jogszabályok szerint büntetendők. A rendelet a kihirdetés napjával lép életbe.

— **A Déli Vasut forgalma.** A Déli Vasut vezérgazgatósága-részéről azt közli, hogy minden alap nélkül valózkazok a híresztelések, amelyek a Déli Vasut vonalán a vasuti forgalom részleges megszüntetéséről szólnak; az ezidőszert fennálló forgalmat egész terjedelmében fenntartják. A más években harsvetkor szokásos vonatszaporításokat, tekintettel arra, hogy a személyszállító kocsik, a mozdonyok és a vonatkísérő személyzet nagy része hiányzik, — minthogy ezeket valamennyi vasutnál katonai célokra veszik igénybe. — csak mérsékeltlen lehet megvalósítani.

— **Tervbe vett helyi érdekű vasutak.** Azok a helyi érdekű vasutak, melyekre nézve a műszaki művelet már beterveztetett, de amelyeket közigazgatásilag még nem jártak be, a következők: Bakar—Cirkvenica 27 6 km., Bazin—Modor—Pozsonyádas—Szomolány 37 2, Budapest—Budakesz—Törökbaínt vill. vasut 17 0, Cegléd—Nagykörös—Kecskeméti vill. vasut 33 3, Csongrád—Tiszaföldvár kesk. vág. 61 0, Fehérgyarmat—Börvely 32 0, Győr—Kisbér 36 0, Korompa—Alsószalánk 6 0, Körös—Varasd 52 4, Léva—Bakabánya 26 6, Mezőtelegd—Bodonos 47 0, Mitrovica—Ilok 50 7, Németpróna—Znióvárallya 28 0, Nyirbátor—Érmihályfalva 38 5, Perlás—Torontálvásárhely 24 5, Soroksár—Alsó-német 10 3, Stgradiska—Novgradiska—Cernik 30 2, Veszprém—Nagyvácszony 24 0 km.

— **Jéggyár és sertéshizlaló építés Szombathelyen.** Szombathely város közgyűlése elhatározta, hogy 80.000 korona költséggel jéggyárat építtet és ugyanakkor azt is kimondta, hogy a régebben tervezett sertéshizlalótelep építést végrehajtja.

A háboru krónikája.

Március 22. Heves harc a Kárpátokban. Az oroszok meglepetésszerűen próbálnak támadni és nagy erővel kísérleteznek. A támadó oroszokat nagy veszteségükkel mindenütt visszaverték. 1070 embert elfogtak. Szövetségünk is visszavert több orosz támadást.

A franciáknak tegnap nagyon szerencsétlen napjuk volt. Néhány támadásuk megüszült és több helyen kivetkék őket állásaikból a németek. A franciákat súlyos veszteség érte és 500-nál többen fogságba jutottak. A németek a nyitl városok emberteien légi támadásának megtorlásául, az éjjel léghajókból Paris erősségére és Compiegne vasuti csomópontjára több bombát dobtak le.

Március 23. Przemysl vára négy és fél havi körülzárás után, erejének fogytán március 22-én becsületesen elesett.

A védősereg e hó közepén szűkében kezdett lenni az élelmiszerhiány, ekkor Kuzmanek gyalogsági tábornok az utolsó támadásra határozta el magát. A kirohanó csapatok folyó hó 19-én korán reggel a váróvén át előretörték és hét órai harcban nagy orosz erőkkel szemben a végsőkig helytállottak. Végül is a számbeli túlsúly arra kényszerítette őket, hogy a váróv mögé visszavonuljanak.

Az e hó 19-iki kirohanás után a legszűkebbre szabott élelmiszerhiány is már csak három napi ellenállást engedtek. Ezért a várparancsnok időközben azt a parancsot kapta, hogy ennek a határ-időnek lejártával és a hadianyag megsemmisítése után a várát az ellenségnek átengedje. A várnak egy pilótája jelentette, hogy az erődöket az ágyúkkal, löszerezellel és az erődítési művekkel együtt idejében elpusztítani tényleg sikerült.

A vár eleste, amellyel a hadvezetésnek már hosszabb idő óta számolni kellett, a helyzetre a maga egészében befolyással nincs. A tábori hadseregnek a Kárpátokban az utozoki szorosotól egészen konicznai nyeregig terjedő szakaszban áll a harc.

Szerbiában a vezérkar rendeletére március 18-án három napra felfüggesztették a szerbiai vasuti forgalmat az egész országban, miután Szerbia haderejének új elhelyezkedését vittek véghez.

A szövetségesek flottája ma nem kísérelt meg támadást a Dardanellák ellen.

Március 24. A Kárpátokban tovább folyik a harc. Az erős ellenség támadásokat mindenütt visszaverték derék katonáink. A legutóbbi két napi harcaiban közel 4000 orosz jutott a fogságunkba. Szövetségünk illdözi a Memelből kivert oroszokat és több orosz támadást visszavert.

Visszavert francia támadások az egész vonalon.

Március 25. Elkecsereedett harc-folyik a Kárpátok nyugati szakaszán. A magastati állásokért nagy orosz erök támadásba mentek át, Bukovinában az orosz határ felé tovább szorítjuk vissza az oroszokat. Több helyesgből kivetkük az ellenséget. A német hivatalos jelentés elismeréssel szól Przemysl védőiről.

Március 26. A Kárpátokban tovább tart a kemény harc. Derék katonáink több erős orosz támadást visszavertek. Tegnap ismét 1500 orosz került a fogságunkba. Szövetségünk is orosz támadások visszaverését jelenti.

KÖZGAZDASÁG.

A moratorium és a magyar föld.

A Magyar Gazdaszövetség, mint a kisgazdak és általában a földmivelő kisemberek országos szervezete a hadiállapot bekövetkezése óta elenk figyelemmel kíséri a háborus helyzet okozta gazdasági tüneteket s ezek során különösen azokat a hatásokat, amelyek a kormány által kibocsajtott moratorium-rendeletek vontak maguk után s hazafias kötelességerzetből kifolyólag, de különösen a Szövetség védelme alá sorakozott kisemberek érdekei szempontjából, minden moratorium rendelet kibocsajítása előtt hű kifejezést adott ezeknek az érdekeknek, Most, hogy küszöbön áll az immár hatodik moratorium-rendelet kibocsajítása, ismét megjelenik a Magyar Gazdaszövetség az igazságügyminiszter előtt felterjesztésével, amelyben nyomatékos érveket hoz fel a magyar földbirtok sikeres védelmére abban a szomorú helyzetben melyet a hazai földbirtokok eladósodásának ijesztő mérve teremtett. Ennek az országnak, mint elsősorban agrárállamnak, minden eszközt meg kellene ragadni, hogy a földteher, amely a nép zömet akadályozza szociális és gazdasági emelkedésben s a mely a nemzeti fejlődést is sok tekintetben gátolja, csökkentessék. E helyett alapos érvekkel és bizonyítékokkal mutatja ki az igazságügyminiszter előtt fekvő felterjesztés, hogy a moratorium nemcsak nem akadályozza a földterhek szaporodását, hanem előmozdítja, hogy egyéb nem a földbirtok javára irányuló adósság is földteherre váljon.

Ennek a súlyos tételnek a bizonyítására megállapítja a Szövetség, hogy a peres és nem peres eljárás szabályozása tekintetében kiadott rendelkezés azt mondja ki, hogy a moratoriumra vonatkozó rendelkezések nem érintik a teleklönyvi nem peres ügyekre vonatkozó szabályokat. Így az a körülmény, hogy a követelés moratorium alá esik nem akadályozza a teleklönyvi bejegyzést — ideértve az előjegyzést is — a mennyiben annak egyébként helye van. Lejáró váltó alapján teleklönyvi előjegyzésnek bármily váltókötelezet ellen óvás bemutatása nélkül is helye van.

Miután a moratorium alá eső követelések biztosítására, vagy behajtására semmiféle végrehajtási intézkedést nem lehet tenni, igen természetes tehát, hogy ez a rendelkezés valamennyi követelés biztosítását az ingatlanokra hárítja és az előjegyzések lehetősége új terheket ró a földbirtokra. Ez az intézkedés a katonai erőneivel és számával a harctéren annyira kitűnt földmivelőnépet sújtja joghátránnyal, a miért is a Gazdaszövetség ennek jogos érdekében a rendelkezés megszüntetését kéri.

A felterjesztés megállapítja ezen kívül, hogy több gazda közvetlen a háboru kitérésé ellen abban a reményben vásárolt ingatlant, hogy a vételár egy részét jelzálogteherrel egyenlítheti ki. A háboru kitérésével azonban minden jelzálogköcsönkiutalás lehetetlenné válván a hátralekös vételárat az eladók jelzálogi bekebelezéssel biztosították. Hasonló a helyzet a korábbi földvásárlásoknál is, amikor a vevők abban a reményben vették át a jelzálogteherrel a birtokot, hogy az adósságot több évi jövedelmező gazdálkodással fogják kiegyenlíteni, ezeket a számításokat a háboru halomra döntötte s felő, hogy moratoriumról a hiteligazdálkodásra való átmenetnél a gazdák tömege jut koldusbotra, ha körültekintő intézkedések védelmet nem nyújtanak.

Ezeknek a kifejtésével arra kéri a Gazdaszövetség az igazságügyminisztert, hog az átmeneti

intézkedések alkalmával a jelzálogilag megterhelt földbirtok védelmére megfelelő módon, esetleg hosszabb kiméleti idő megállapításával, illetőleg a járadékrendszernek a jogintézmények közé beiktatásával gondoskodik.

IRODALOM.

* **Az Egyházi Közlöny** (szerkeszti: Gerely József) XXVII. évf. 12. számanak tartalma: Vezércikk. Az Unió megerősítése. — Egyetemes Egyház. A garanciai törvény hiányai. — A szerb konkordátum. — A rosa aurea megaldása. — A Szent-Tamás-Akadémia ülése. — Kinevezés. — Az egyházi zeneművészet köréből. — A Szentayta és az internáltak. — Két cáfolat. — A vatikáni belga követválasztás. — Vatikáni követünk tiltakozása. — Az olasz katolikus sajtó és a francia püspök. — A pápai hadsereg egykori őrnagya meghalt. — Katolikus kongresszusok. — Mantova emléket állít X. Piusnak. — Richelmy bibornok és a sajtó. — Egy francia missziós folyóirat a katonáskodó papokról. — A Szentírás terjesztése. — A Los-von-Rom propaganda a háboruban. — Az oroszok által kirabolott templomok. — A belga püspök értekezése. — A brüsszeli nuncius és a francia-belga sajtó. — Az amerikai lapokból. — Katolikus hírhírdetők a hadifogságban. — Uj apostoli prefektura. — A cratoi egyházmegye első püspöke. — A hivatalos áldozata. — Szent Hofbauer Kelemen ünnepe. — A kassai püspök jubeliuma. — A Szent-István-Társulat közgyűlése. — Időszűri kérdések. (KE) A mexikói egyházalldozás. — Egyháztörténelem. Huber Lipot, A vérvad és vérgyilkosságok története. XXXIX. — Hírelet. A háboru és az Istenben való hit. — Társalgó. Sacerdos. Néhány szó a St.-Joseph-Priesterverein hazvételehez. — Az apostoli Szentszék aktái. Mise és áldozás a harctéren. — Perveztes szerzetes-tartomány. — A mongol vikáriátus határai. — Uj pápai kamarások. — Irodalom. Mihailovics Zsigmond, Die sechs Flügel des Seraphs. — Vegh Ferenc, Magyarazatok a kis katekizmushoz. — K. K., Szent Mihály. — Stampay ének- és imakönyve. — A szerkesztőséghez beküldött művek és kiadványok. — Személyi hírek és apróságok. — Hírdetések. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Esterházy-utca 19. sz.

* **Szólómoly.** Az utóbbi években a szólómoly valóságos réme a szőlőgazdálknak, de nem is csoda, mert ahol nagyobb mérvben elszaporodik, képes az egész termést tönkretenni. Sok mindentéle szert ajánlanak ugyan a szólómoly kukaca ellen, de egyikkel sem lehet azt kipusztítani és dacára a költséges védekezésnek, folyvást szaporodik és terjed. A szólómoly irtásának egyetlen oszkzerű és sikeres módja van, az amellyel tavasszal az egész évi ivadékot könnyen ki lehet pusztítani. Ezt az eljárást, a mult évi újabb tapasztalatokkal együtt, a „Szólószeti és Borászati Lap 1915. évi Naptára” közli, melyet I korona előzetes beküldése után bérmentve megküld Maurer János szerkesztő, Kecskemét.

* **„Borromeus”** hitszónoklasi folyóirat (Győr: előfizetése 8 Kor.) XXIX. évf.-nak most megjelent 5. sz. füzeté április vasár- és ünnepnapjaira, első-áldozásra s sz. József és sz. György ünnepére közöl tartalmas, korszerű szentbeszédet, különös tekintettel a háboru folytán háború leikkere. Igen jó hasznát vehetik a lelkipásztorok. Tartalomjegyzéke ez: 1. Husvét-vasárnapra: Föltámadt Krisztus. Káplán-tól. 2. Husvét-hétfőre: Föltámadunk: Plebánus-tól. 3. Husvét után I. vasárnapra: A föltámadás és az első szent áldozás emléke, Nagy Gyula, győr-káptalandombi lelkesztől. 4. Husvét után II. vasárnapra: Jópásztorunk szava a háboru zajában. Gerebenics Sándor, szerkesztőtől. 5. Husvét után III. vasárnapra: Jézus a mi vigasztalónk. Gerebenics Sándor, szerkesztőtől. 6. Husvét után IV. vasárnapra: Az igazi boldogság hazája. Káplán-tól. (Csak bevezetésének egy része.) Alkalmiak: 7. Első-szentáldozásra: I. Intelem az áldozókhoz és szüleikhez. Kupa Dömötör-től. II. Intelem a szentáldozás előtt és után. Gerebenics Sándor, szerkesztőtől. 8. Szent József oltalmának ünnepére: Példaképeünk Anyaszentegyházunk védelmezésében. Nemo-tól. 9. Szent György víté és vértanu ünnepére: A sárkányt győző víté. Anonymus-tól.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. — 18

Ennek a magatartásnak a magyarázatait állg kereshetni és találhatni másban, mint abban a divatos vallástalansági áramlatban, mely még a világhírű kegyhely iránt való érdeklődést vagy a vele való foglalkozást is tilalimazza nekik, mert félnék attól, hogy még csak gyanujába is kerülhetnek a hívőségnek. Az uralkodó áramlat mellett ez veszedelmei hozhatná rájuk, mert elveszthetnék a rokonszenvet felőlől, ahonnet ezt a sajnálatraméltó áramlatot indították és irányították ma is még és ezen az alapon nagyobb szarnokságot gyakorolnak a meggyőződés és lelkiismeret felett, mint bármily sötét önkényuralom.

És ezek beszélnek és ilyenek beszélnek szabadságról és meggyőződéséről s a meggyőződés tiszteletbentartásáról! Ez is egyik szegylene marad a művelt Európának, akár csak a most folyó háború az ő borzalmas jelenségeivel. Bizonyosága ez is annak, hogy az ember mindig, még a civilizáció magas fokán is csak ember marad, telve temérdek rossz hajlammal és tulajdonsággal és csak igen kevés veleszületett vagy belenyelt jó tulajdonsággal és hajlammal.

Bizonyosság egyszersmind amellett is, hogy a művelt társadalomban is, sőt talán jobban, mint a kevésbé műveltben, csak ki kell adni a hatalom kezébe a jelszót és vakon követik tuskén-bokron át a legnagyobb szélsőségekig, minden gondolkodás és önállóság nélkül. Annyira kevés önállóság van az emberekben, hogy a nagyobb rész minden kritika nélkül fogadja azt, amit beadnak neki, nem számolva se múlttal, se jelenel, se jövővel, annál kevésbé hajlaimaival, esetleg egyéni meggyőződésével. Szomorú példával szolgál ez a körülmény arra, hogy mennyire rá lehet venni, különösen nevelni az embert mindenre. Azért nagyon sok függ egy népnél attól, hogy milyen kezébe van letéve annak a vezetése. Akár állatá lehet nevelni egy népet és társadalmat, ha a hatalom kezébe kerül, hogy azt. Ezért fontos az, hogy milyen kezébe teszi le a valamely népet az ő sorsát s kik azok, akik az ő vezetésére vállalkoznak. Öntudatos népet sohasem lehet vezetni kény és kedv szerint, mert siet megszabni azt az irányt, melyben magát vezetett akarja. Csak a hanyatlás lejtőjén álló népek nincsen akarata, hogy maga tudná megszabni azt az irányt, melyben haladni akar.

A szélsőségek között.

Valamint az egyes embernek nem válik előnyére az, ha a szélsőségek közt mozog, annál kevésbé vet ez kedvező világot az egyedekből álló népek millióira. Már pedig a francia nép a román fajú népek között mindig előjárt a szélsőségek hajhászásában. Mióta mint nép szerepel a középkor első századaitól kezdve mostanig, mindig a szélsőségek nemzete volt egy nagy összességében, mint egyediben egyformán. Ugyanazok a jelenetek jöszödnak le kicsiben a mai Franciaországban, mint nagyjából egész történetében. Az egész nemzet úgy, mint egyedei a szélsőségek közt mozgott és mozognak ma is. A középkor kereszties vitéizeinek legvakbuzgóbb példányait ok szolgáltatták, majd a nagyforradalmat (1789.) megelőző hitbéli közöny és hitelenség karjaiban látjuk őket, mely tetőfokát a nagyforradalom alatt érte el. Utána a restauráció korában újra visszatérnek a régi mederbe, de csak azért, hogy 1871. után, a harmadik köztársaság föllállása után újra annak az iránynak hódoljon, mely ma is uralkodó Franciaországban s melynek munkáját a legközelebbi múltból, az egyházi téren elkövetett rombolásaiból jól ismerjük. Szinte megdöbbentő jelenség, hogy egy és ugyanazon nép aránylag rövid időközökben a lelki élet terén ilyen ellentéteken megy keresztül.

Ezt a szertelenségek közt való mozgást mutatják az állami és politikai élet terén fölmerült legellentétebb változások is. Csak a nagyforradalom óta annyiféle változáson ment át a nép és az ország az állami és politikai élet terén, akárcsak a lelkiek terén. A nagyforradalom idején mindenki szenvedélyes köztársasági volt. Napoleon idejében már a nagy ember lényes hadi sikereinek hatása alatt a gloire (dicsőség) kedvéért az egyeduralom előtt hódolt mindenki. Ez eltartott nagynehezzen 1848-ig, amikor a második köztársaság föllállításával megint ellenkező politikai elvek kerekedtek fölül, de csak azért, hogy 1851-ben meghódoljon III. Napoleon császár előtt. Ez a második császárság sem tartott sokáig. Mikor 1870-ben a németek III. Napoleont Sedánnál seregestül együtt elfoglalták, megint visszatértek régi szerelmükhöz, a köztársasághoz és megalakult a maig is még fönnálló harmadik köztársaság. Hogy ennek a harmadik köztársaságnak milyen sorsa lesz, nem tudhatjuk, de az előzményekből következtetve, minden jóstehetség nélkül meggyőződhetjük ennek is a sorsát.

Mint hogy egy ország az egyedek millióiból áll, lehetetlen, hogy az ország sorsa, az azt ért töméntelen állami és politikai változások elválaszthatók volnának az országot alkotó egyedek millióinak lelkiéletétől, érzésétől és hangulatától. Visszhangjának és hű tükrének kell tekintenünk ezeket a szertelen változásokat egy minden kiváló tehetségei és tulajdonai mellett is

beteges lelkületű nép én-jének. Nem lehet a kettőt egymástól külön választani, annál kevésbé megérteni. Egyik a másíkból folyik, egyik a másikat fűdi és kiegészíti.

Valóban, ha az egyes egyedek tekintjük a francia népek, ugyanezeket a szélsőségeket látjuk náluk érvényesülni kicsinyben, mint nagyban az állami és társadalmi élet terén. Egyiken a legnagyobbfokú vallásatlanság vett erőt, aki gyűlöl, utál és üldöz mindent, ami az Isten eszméjével és a vallással összefügg, — a másik viszont a megtestesült jámborság és istenfélelem, aki szinte tulzasba viszi azt, amit a másik megvet és utál. Rájuk illik az a rövid, de találó kritika: a francia vagy angyal, vagy ördög. Ime, a román fajoknál mindenütt, de különösen a franciánál tapasztalható szélsőség. Sajátságos faji tulajdonság ez, mely minden téren megtermi a maga keserű gyümölcsét. Innen a román fajoknál tapasztalható örökös ingadozás az állami élet terén is, mely annyi bajt és veszedelmet hozott már rájuk és ki tudná megmondani, mennyi bajnak lesz a forrása a jövőben. A románfajú népeknek csak a legújabb története is bőségesen szolgáltatja az adatokat erre. Akár az európai, akár az amerikai románfajokat nézzük, mindeniknél ugyanazokat a tüneteit látjuk az ingadozásnak az államélet terén és ugyanazokat a tüneteket az egyedeknél is. A szélsőségek faja a románfajú, köztük talán legjobban a francia. Ezeket a szélsőségeket tapasztalhatni vallási és minden téren, de különösen az elsón, mert az általános áramlat közepette is, mely a vallásos érzés ellen irányul, láthatni helyenkint, főleg a kegyhelyeken olyan szép és megható példáit a vallásosságának, ami megint csak a románfajú népeknek velük született hajlamából folyik.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. február 24-től március 23-ig —

Születés.

Kovács Márton és Káhrer Alojzia fia Béla László r. kath. — Lantos Dezső és Friedmann Laura leánya Magdolna izr. — Szabó Mihály és Vélner Erzsébet leánya Mária. — Butter Nándor és Kalán Matild fia halva született — Gitz Ferenc és Szűts Lidia fia József r. kath. — Wittmann István és Vankó Katalin leánya Katalin r. kath. — Németh József és Fabb Rozália leánya Róza r. kath. — Vinglmann Pál és Takács Erzsébet leánya Anna Margit r. kath. — Czeiner István és Havlek Klára fia István József r. kath. — Simon Lajos és Kálmár Margit fia Lajos János r. kath. — Tisztartó Károly és Varga Mária fia

József r. kath. — Radojevits Vladimir és Rozs Ilona fia Sándor r. kath.

Hajlkozás.

Szili József uradalmi béres 80 éves r. kath.

Házasság.

Dr. Pulai Lajos ügyvédjelölt, tartalékos hadnagy ág. h. ev. és Hammer Vilma Mária r. kati.

Fogászati műterem
 Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula
 régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.
 Tanítóknak kedvezmény.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság
 veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal- eset, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégibb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: SULLY LÁSZLÓ.

Vasuti menetrend.

Vonat indul Veszprémből.

Alsóörs felé		Honvédlaktanya	
Városi állomás			
Röggel 4 ó 24 p		4 ó 29 p	
Délelőtt 9 „ 44 „		9 „ 48 „	
Délután 4 „ 57 „		5 „ 01 „	
Délután 2 „ 06 „		2 „ 11 „	
Czellődömök felé		Jutas	
Városi állomás			
Délelőtt 10 ó 10 p		10 ó 50 p	
Délután 2 „ 47 „		3 „ 36 „	
Székesfehérvár felé		Jutas	
Városi állomás			
Röggel 4 ó 05 p		4 ó 44 p	
Röggel 7 ó 05 p		7 „ 27 „	
Délután 4 „ 08 „		4 „ 38 „	
Győr felé		Jutas	
Városi állomás			
Éjjel 3 ó 05 p		3 ó 23 p	
Délelőtt 10 ó 10 p		11 „ — „	
Dombóvár felé		Jutas	
Városi állomás			
Röggel 7 ó 03 p		7 ó 37 p	
Délután 2 „ 47 „		3 „ 45 „	

Vonat érkezik Veszprémbe

Alsóörs felől		Honvédlaktanya	
	Városi állomás		
Röggel 7 ó — p	7 ó 04 p		
Délután 4 „ 03 „	4 „ 07 „		
Délután 12 „ 56 „	1 „ — „		
Délután 7 „ 41 „	7 „ 46 „		
Czellődömök felől		Jutas	
	Városi állomás		
Röggel 7 ó 20 p	7 ó 55 p		
Délután 4 „ 25 „	4 „ 35 „		
Székesfehérvár felől		Jutas	
	Városi állomás		
Délelőtt 10 ó 39 p	10 ó 55 p		
Délután 3 „ 28 „	4 ó 55 p		
Este 10 „ 32 „	10 „ 53 „		
Győr felől		Jutas	
	Városi állomás		
Röggel 7 ó 03 p	7 ó 55 p		
Délután 3 „ 22 „	3 „ 55 „		
Dombóvár felől		Jutas	
	Városi állomás		
Délelőtt 9 ó 01 p	9 ó 25 p		
Este 9 „ 41 „	10 „ 53 „		

Ki tudja meddig tart a háború?

Eppen azért **mindenkinek érdeke**

hogyan **cikkeit**

ott szerezzék be, ahol a legjobbat legolcsóbban kapja. Női fehérneműket és férfi ingeket, labravalókat legelősszerűbb

Rádynál venni,

ahol a nagy készlet lehetővé teszi az olcsó és kényelemszerinti kiszolgálást. — Dívatos retikulókból és pénztárcákból

állandóan

szintén nagy választékot találunk, ugyszintén kalapokban, gallérokban és divatnyakkendőkben olyan készlet van,

hogy bármilyen kényes ízlést kitudunk elégíteni.

Rádi István és Tsa

Veszprém.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölöm.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

ásványvíz nagy raktára!

Ájánlom friss töltésű ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz — eredeti porcelándugós üvegekben —

2 lit. 1¹/₂ lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: Salvator lith savanyúvíznek, Mohai Agnes, Giesshübl, Csizi, Petánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblau, — Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás önköltségén lesz felszámítva. Nagyobb vételnél engedmény, is mé t e l a d ó k n a k előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásványvíz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivittel minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, arjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, stb., stb., jutányos árakon számítva.

plebania-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy bekötve szállíttatnak. Hivatalos levelepapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és negyvonalas csinos vizsgalapak, tet-zésszerű mennyi-egben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródal, ugyszintén fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61